

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa,

Adam Bodnar

XI.518.47.2015.AM

Pani
Elżbieta Rafalska
Minister Rodziny, Pracy
i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

W nawiązaniu do wystąpienia z dnia 10 grudnia 2015 r. w sprawie potrzeby **zwiększenia ochrony osób doświadczających przemocy domowej poprzez dostosowanie polskiego ustawodawstwa w zakresie izolacji sprawcy przemocy od ofiary do wymogów ratyfikowanej przez Polskę Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej**, sporządzonej w Stambule dnia 11 maja 2011 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 961; dalej: Konwencja), zwracam się z uprzejmą prośbą o przedstawienie dalszych wyjaśnień.

W odpowiedzi na wskazane wyżej wystąpienie, pismem z dnia 5 stycznia 2016 r. Pani Minister poinformowała mnie o planowanym stworzeniu mechanizmów prawnych – poprzez nowelizację ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2015 r. poz. 355, z późn. zm.) – „mających na celu szybką i skuteczną izolację sprawców przemocy przed wszczęciem postępowania karnego” (znak pisma: DPS-X.5132.95.2015.IM). Tymczasem, podczas posiedzenia Komitetu Praw Człowieka w sprawie VII Sprawozdania okresowego Polski z realizacji postanowień Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167) w dniu 18 października br. w odpowiedzi na pytania członków Komitetu, członek polskiej delegacji, przedstawiciel Ministerstwa Sprawiedliwości, przedstawił Komitetowi przepisy umożliwiające zatrzymanie sprawcy przemocy w rodzinie, podejrzanego o popełnienie przestępstwa i wszczęcie postępowania karnego w ciągu 24 godzin od momentu jego zatrzymania. Delegacja poinformowała Komitet, że w chwili obecnej **Ministerstwo Sprawiedliwości nie rozważa „wprowadzenia możliwości upoważnienia Policji do nakazania sprawcy opuszczenia mieszkania przed wszczęciem postępowania karnego, czyli w ciągu tych 24 godzin, kiedy sprawca jest pozbawiony wolności”**. Członek delegacji, przedstawiciel

Ministerstwa Sprawiedliwości wskazał, że Ministerstwo Rodziny monitoruje tę kwestię i „pewnego rodzaju zmiany nie są wykluczone”¹.

Jak zaznaczyłem w wystąpieniu z dnia 10 grudnia 2015 r., zdaję sobie sprawę, że obowiązujące ustawodawstwo przewiduje szereg środków umożliwiających izolację sprawcy przemocy domowej od ofiary, w tym środków przewidzianych przez ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2016 r. poz. 1137, z późn. zm.), ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.) czy art. 11a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390). W mojej ocenie zachodzi natomiast potrzeba przyjęcia środka możliwego do zastosowania niezwłocznie, w sytuacji bezpośredniego zagrożenia, **niezależnie od toczącego się postępowania karnego – nie każdy przejaw przemocy w rodzinie będzie bowiem wyczerpywał znamiona przestępstwa**. Nie chodzi zatem o środek możliwy do zastosowania w ciągu 24 godzin, podczas których sprawca przemocy jest pozbawiony wolności, ale o **środek możliwy do zastosowania, gdy brak jest podstaw do zatrzymania czy wszczęcia postępowania karnego**. Zatrzymanie jako środek prowadzący do pozbawienia sprawcy wolności powinien być bowiem stosowany proporcjonalnie i z niezwykłą ostrożnością, zgodnie ze standardami z art. 5 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, z późn. zm.). W wielu sytuacjach wystarczające wydaje się doprowadzenie do opuszczenia przez sprawcę lokalu zajmowanego wspólnie z ofiarą przemocy.

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2014 r. poz. 1648, z późn. zm.), zwracam się z uprzejmą prośbą o poinformowanie o stanie prac nad zapowiadaną nowelizacją ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2015 r. poz. 355, z późn. zm.). Będę także wdzięczny za powiadomienie o przebiegu i wynikach ewentualnych konsultacji prowadzonych w tej sprawie z innymi resortami.

¹ Zob.: <http://webtv.un.org/watch/consideration-of-poland-contd-3308th-meeting-118th-session-of-human-rights-committee/5175602327001>.